

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 8/2019 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen hallituksen suurpetopolitiikasta

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Mikko Kärnän/kesk näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 8/2019 vp:

Mihin toimenpiteisiin hallitus ryhtyy, että ylimääräisten susien poistaminen ihmisten pihapiireistä, taajamista ja kaupungeista tehostuu nykyisestä ja,

edistääkö hallitus EU:ssa politiikkaa, jossa sudet siirretään luontodirektiivissä kevyemmän suojelun piiriin?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Maa- ja metsätalousministeriö lähettää kesäkuussa luonnoksen lausunnolle päivitetystä Suomen susikannan hoitosuunnitelmasta, jossa esitetään lukuisia kehitysehdotuksia liittyen haittaa tuottaviin susiyksilöihin.

Haittaa tuottavaan susiyksilöön voidaan puuttua Suomen riistakeskuksen poikkeusluvalla tai poliisin määräyksellä. Poliisilaissa on säädetty poliisimiehen oikeudesta ottaa kiinni ja viimesijaisena keinona lopettaa eläin, joka aiheuttaa vaaraa ihmisen hengelle, terveydelle tai huomattavaa vahinkoa omaisuudelle. Poliisilain mukaisesti toteutettujen susiyksilöiden poistojen tarkoituksena ei ole toimia ennakoivana tai kantaa säätelevänä tekijänä. Niissä yleistä turvallisuutta heikentävissä tilanteissa, jotka eivät ole poliisilain soveltamisen näkökulmasta välittömiä, mutta jotka kuitenkin ovat toistuvia, on Suomen riistakeskuksella toimivalta arvioida tilannetta ja toimia metsästyslaissa säädettyin edellytyksin.

Susien erilaiset karkotukset sekä ihmisasutuksen läheisyydessä toistuvasti vierailevien susien tappaminen nousevat tällöin tärkeiksi toimenpiteiksi, joiden avulla myös suden ihmisarkuutta voidaan lisätä. Susien tuomien haittojen ja vahinkojen määrä, sekä se miten joustavasti ja tehokkaasti viranomaiset ja kansalaiset voivat tilanteissa toimia, ovat suoraan yhteydessä siihen, miten susien läsnäoloon paikallisesti suhtaudutaan. Susireviirillä asuvat ihmiset tarvitsevat keinoja, joilla voidaan viranomaistoimista riippumatta puuttua asutuksen läheisyydessä haittaa tuottaviin yksilöihin.

Susista huolestuneille kansalaisille ei ole ollut selvää, kuinka toistuvasti suden tai susien on vieraillava asutuksen läheisyydessä, jotta viranomaisilta voidaan edellyttää tilanteeseen puuttumista eli toimintakynnyksen ylittymistä. Toimintakynnyksen kriteerien toimivuutta selvitettiin vuoden

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 8/2019 vp

2015 susikannan hoitosuunnitelmassa erillisellä hankkeella. Hankkeen kokemusten pohjalta Poliisihallitus vahvisti ohjeet poliisilaitoksille.

Kriteerien täytyessä ongelmaan etsitään ratkaisuja tilannekohtaisen arvion perusteella. Tämä tapahtuu poliisin tai Suomen riistakeskuksen johdolla, yhdessä paikallisten suurriistavirka-aputoimijoiden kanssa. Sekä poliisilain että metsästyslain mukaan ensisijaisena tavoitteena on löytää sellainen tyydyttävä ratkaisu, joka ei pakota suden tappamiseen. Asutuksen läheisyydessä vieraillevien susien karkotukset koirilla, erilaiset ääni- ja valopelotteet yhdistettynä kipuun saattavat muuttaa suden käyttäytymistä ja luoda ihmisarkuutta sudelle.

Sudet voivat tulla lähelle asuin- tai eläintuotantorakennuksia joko ajautumalla tai erityisesti haikutumalla. Usein vierailut tapahtuvat öiseen aikaan. Tätä ei voida pitää sudelle epätyypillisenä käyttäytymisenä. Sen sijaan toistuvasti ja säännönmukaisesti piholla vieraileva susi käyttäytyy epätyypillisesti ja sutta voidaan pitää sellaisena uhkana ja turvallisuutta heikentävä tekijä, jonka perusteella suteen voidaan kohdistaa edellä mainittuja karkotustoimenpiteitä tai viimesijaisena keinona lopettaa eläin.

Suurpetopoliitikka on suomelle kansallisesti tärkeä kysymys Euroopan unionissa. Komission aloittaessa toimikautensa se käynnisti luonto- ja lintudirektiivin toimivuustarkastelun (Fitness Check). Tässä työssä maa- ja metsätalousministeriö nosti esille suurpetojen osalta koko EU:n tasolla olevan epä johdonmukaisuuden ja esitti liitteiden tarkistamista. Toimivuus-tarkastelussa todettiin, että paikoin esiintyy vaatimuksia muuttaa liitteitä joidenkin lajien osalta, koska näiden lajien lukumäärä on kasvanut ja ne ovat levittäytyneet uusille alueille.

Toimivuustarkastelussa komissio totesi, että liitteiden muuttaminen olisi hyvin työläs prosessi, jonka tulisi pohjautua kattavaan tekniseen työskentelyyn, jossa arvioitaisiin tieteellistä kirjallisuutta ja uhanalaisuusarvioita. Lisäksi työssä tulisi komission mukaan ottaa huomioon Euroopan unionin velvoitteet kansainvälisiin luonnonsuojelusopimuksiin nähden. Lopuksi komissio totesi, että tämänkaltaisen laaja-alainen selvitystyö saattaisi johtaa myös useiden lajien osalta suojelun tiukentumiseen.

Toimivuustarkastelun pohjalta komissio käynnisti em. luonnonsuojeludirektiivin toimintaohjelman (Action Plan for nature, people and economy) niiden käytännön soveltamisen tehostamiseksi. Komission toimintaohjelmassa ei ole mainittuna direktiivien liitteiden muuttamista.

Luontodirektiivin 19 artiklan mukaan luontodirektiivin liitteitä voidaan muuttaa, mutta aloitevalta on komissiolla. Liitteen V muuttaminen edellyttää neuvoston määräenemmistöstä, mutta liitteen IV muuttaminen edellyttää neuvoston yksimielistä päätöstä.

Suomi on johdonmukaisesti tuonut Euroopan unionissa esiin, että jäsenmaat tarvitsevat lisää joustavuutta suurpetokantojen hoitoon tavalla tai toisella. Liitteiden lisäksi olennainen asia on luontodirektiivin tulkinta. Riittävän joustava tulkinta mahdollistaa myös liitteessä IV olevien lajien toimivan kannan hallinnan. tulkintaohjeen päivittäminen on parhaillaan käynnissä komissiossa. Tulkintaohjeen ensimmäinen luonnos oli erityisesti suden kohdalta hyvin tiukka ja seuraavaa versiota odotetaan kesän aikana.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 8/2019 vp

Suomi on yhdessä muiden jäsenmaiden kanssa vaikuttanut aktiivisesti tulkintaohjeen muuttamiseksi. Maa- ja metsätalousministeriöstä on hyvä ja avoin keskusteluyhteys komissioon. Asiantuntijat tapaavat säännöllisesti ja kirjeenvaihtoa käydään hallinnon eri tasoilla. Tässä dialogissa on avattu komissiolle Suomen tilanteita ja osoittamaan komission uusi linja hyvinkin ongelmalliseksi.

Jos komission tulkintaohje tai susien kannanhoidollista metsästystä koskeva EU:n tuomioistuinten ennakkoratkaisu eivät mahdollista suurpetojen kantojen säätelylle riittäviä joustoja, Luontodirektiivin liitteiden muuttaminen on ainoa tapa varmistaa riittävä kansallinen joustavuus. Mikäli komissio päätyy muuttamaan luontodirektiivin liitteitä, tulee hallitus tukemaan sitä ja edistämään liitteiden muuttamista kaikkien suurpetojen osalta, sillä nykyinen säätely aiheuttaa monin paikoin sosiaalisia ja taloudellisia ongelmia, joihin poikkeuslupaharkinta on osoittautunut kankeaksi.

Helsingissä 28 kesäkuuta 2019

Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä